

Hoek, zondag 19 januari 2014, 10.00uur
Dienst van Schrift en Tafel

Psalm van de intocht: *Psalm 108: 1*

Moment van Stilte en inkeer

Bemoediging en groet

Zingen: *Lied 216*

Gebed om ontferming

Glorialied: *Lied 793: 1 en 3*

Gebed van de zondag

Thoralezing: *Numeri 20: 2 - 13*

Antwoordpsalm: *Lied 107: 1, 2 en 3*

Evangelielezing: *Johannes 2: 1 - 12*

Zingen: *Lied 526: 3 en 4*

Verkondiging

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

“Van je familie moet je het **niet** hebben”, althans zo lijkt het op het eerste gezicht wat de bijbel betreft en dan met name het Nieuwe Testament. Opvallend eigenlijk hoe weinig met name in het Nieuwe Testament over familie en familiebanden wordt gesproken. Geen lofzang op het gezin, geen verheerlijking van het familieleven, geen positieve aandacht voor de bloedbanden tussen mensen van één en dezelfde familie. Vaak spreekt met name Jezus juist vrij kritisch over familiale relaties. Die banden staan gemakkelijk de navolging in de weg, juist omdat ze vaak zo oersterk zijn. Dat familiebanden, soms door allerlei, soms dramatische gebeurtenissen en omstandigheden heen oersterk zijn, daarvoor hoef je maar om je heen te kijken, in je eigen bestaan, in je eigen omgeving. Familierelaties, ze zijn in veel gevallen een bron van koestering, liefde, geborgenheid maar soms ook een bakermat van spanningen, opgekropte gevoelens, ruzie, vervreemding. Maar hoe dan ook: onmiskenbaar wezenlijk voor het menselijk bestaan. En dan kun je je afvragen: is daar wat mis mee? Nee, er is niks mis mee. Maar, zo lijkt het evangelie te zeggen, als het gaat om het volgen van Jezus, kan het je soms hinderen en je kunt er ook geen rechten aan ontleen of excuses aan ophangen.

Jezus ziet familierelaties als ondergeschikt aan de relaties die gelden in het Koninkrijk der hemelen. Ergens in het Mattheus evangelie vragen zijn moeder en zijn broers of ze Jezus kunnen spreken, die op dat moment onbereikbaar is vanwege de menigte om hem heen. Jezus komt dan niet direct naar ze toe maar wijst op zijn leerlingen en zegt: iedereen die de wil van mijn vader doet, die is mijn broer, mijn zus, mijn moeder. Niet dat Jezus niet met zijn familie wil praten of ieder contact uit de weg gaat, maar alleen dat ze zijn familieleden zijn, geeft ze geen bijzondere positie.

Het Koninkrijk der hemelen is voor iedereen die hem volgt en niet voor een Jezus-clan. Een clan rondom een leider zoals je, als je de geschiedenis kent dikwijls ziet: een groepje ingewijden, door familie- of andere banden, een clan die elkaar de hand boven het hoofd houdt en de goede plaatsen bezorgd.

Wat dat betreft zijn er ook in onze tijd voldoende in het oog springende voorbeelden te noemen van politici, staatslieden, dictators waar het helemaal uit de hand is gelopen is. Maar het is maar de vraag of we zo ver van huis moeten zoeken.

Ook dicht bij huis hebben familie- en bloedbanden mensen verleid tot het verdelen van macht, belangrijke posities en geld onder elkaar. En dan hoeven we het ook echt niet perse buiten de kerk te zoeken. Als je soms hoort, of leest, hoe op dorpen, ook in het nog niet zo verre verleden, de macht, de kerkelijke macht ook, verdeeld was over een paar welgestelde families dan wordt je daar niet echt vrolijk van.

En om het nog anders te benoemen: het kan ook een bepaalde beroepsgroep zijn die niets liever wil dan de touwtjes in handen te houden. In de kerk de dominees of de priesters, in de gezondheidszorg de dokters, afijn u kunt het verder wel invullen.

Nepotisme is van alle tijden en plaatsen. Alleen: zo gaat het niet in het Koninkrijk van God. Daar word je niet vanzelf via je stamboom in geboren, daar helpen geen kruiwagens of vriendjespolitiek, maar voor het Koninkrijk van God wordt ieder mens geroepen. Geroepen, uitgenodigd vanwege de diepe kern van waarde die de schepper in je gelegd heeft. Geroepen voor Gods Koninkrijk, geroepen voor de weg die jij in jouw leven hebt te gaan.

Hoe dat heet? In Bijbelse taal heet dat: wedergeboren worden.

Een man als Nicodemus, iets verderop in het Johannes evangelie, denkt daar vrij plastisch over: hoe kan een mens dan opnieuw de moederschoot ingaan en geboren worden, vraagt hij aan Jezus.

Maar Jezus maakt hem dan duidelijk dat het daar juist niet om gaat; niet om een lichamelijke gebeurtenis. Wel een gebeuren die voor ziel en lichaam consequenties

heeft: voor hoe je handelt, je gedrag, je houding, je levensstijl. Maar niet als voorwaarde. Het Koninkrijk van God is voor Jan-en-alleman. En bloedbanden kunnen daar noch in positieve noch in negatieve zin iets aan toe of afdoen.

Daarom is en blijft het een mooi en een met niets te vergelijken iets, om met elkaar een dienst van Schrift en Tafel te vieren. Want daar zie je even, in een flits, waar het om gaat. Eigenlijk wat we aan het slot van de dienst op kerstmorgen ook zagen: Gods eigen familiefoto. Een portret waar iedereen bij mag horen. Een gemeenschap die ten diepste maar in één ding geworteld is: in gemeenschap met de ene Heer Jezus Christus.

Alle menselijke banden, familie of niet, ze worden in Gods Koninkrijk gerelativeerd en opgenomen in het grotere geheel. Dat is trouwens, om misverstanden te voorkomen, nog wat anders dan dat familiebanden zouden worden ontkend of tegengewerkt. Daar ligt misschien wel een belangrijk verschil tussen de open kring, de open gemeenschap in de gemeente van de Heer, en de afgesloten kring van een sektarisch gezelschap waarin vaak wel alle banden met familie en verleden verbroken moeten worden.

Maar in het Koninkrijk van God, is het de Heer zelf die uitnodigt en iedereen uitnodigt, en niet de dominee of een sekteleider, de kerkenraad of een toelatingscommissie.

Ook in het verhaal over de bruiloft te Kana gaat het, onder andere, om een familiale ontmoeting, nu tussen Jezus en zijn moeder. En ook hier wordt het geen één-tweetje tussen moeder en kind. Maria kan geen speciale aandacht opeisen vanwege het feit dat ze Jezus' moeder is. Ze constateert dat de wijn op is en fluistert dat haar zoon in met de woorden: "Ze hebben geen wijn meer". Zoals moeders en vaders wel vaker op bedekte wijze hun kinderen aansporen te doen wat ze vinden dat er moet gebeuren.

Jezus reageert, weliswaar beleefd maar ook klip en klaar op de ongeduldige vraag van zijn moeder: "Wat wil u van me? Mijn tijd is nog niet gekomen"

Het klinkt toch een beetje als: "wat heb ik met jou te maken?" Anders gezegd: "Het is jouw zaak niet". Je kan ook zeggen: voor Jezus is het moment er nog niet dat wie hij is, bijbels gezegd dat zijn heerlijkheid, aan iedereen bekend wordt. Het blijft nog verborgen.

Moeder Maria analyseert het probleem haarscherp, maar ze is voorbarig met haar opmerking. En daar reageert Jezus op. Hij ontkent niet het probleem is, maar zegt dat het haar zaak niet is en dat de oplossing nog niet op handen is.

Dat er problemen zijn in onze wereld, ver weg, of in onze eigen omgeving, dat weten we dikwijls met scherpe blik te analyseren. Maar voor de oplossing moeten we soms net iets meer geduld hebben.

Onze wereld is niet volmaakt, en als het nou maar bleef bij een tekort aan wijn, zo af en toe, dan zou het misschien nog wel gaan. Maar er is zo oneindig veel meer waarin Gods schepping naar ons oordeel tekort schiet, inclusief ons eigen gedrag.

Onze kranten constateren het, onze gebeden zijn soms kort als die van Maria: "de wijn is op". Op en tekort. Het mooie feest van Gods goede schepping wordt wreed verstoord.

Wie met ziekte en dood wordt geconfronteerd heeft aan een half woord genoeg om te snappen waar dit over gaat; wie het geweld en de wreedheden in de wereld kent hoeft aan het menselijk tekort weinig uitleg te geven. En het kunnen ook andere dingen zijn die het menselijk bestaan telkens weer bedreigen. Door menselijk toedoen of dingen die zomaar gebeuren.

En ongeduldig roepen we met Maria: "de wijn is op Heer. Doe er wat aan, we houden het niet uit?" Red ons uit deze woestijn, voor het te laat is. Laat het feest niet voorgoed in het honderd lopen."

In het verhaal van de bevrijding uit Egypte en de daarop volgende tocht naar het land van belofte is er sprake van zo'n zelfde roep: "Kom op nou Mozes, we komen om van de dorst, doe er eens wat aan; jij met je briljante plannen om uit Egypte weg te gaan. Daar staan we dan, zonder eten en drinken. Alle mensen zeg, is dit het beloofde land? Hoe lang moet dit nog duren?"

Mozes kon het, in het deel voorafgaand aan wat we vanmorgen lazen, niet langer aanhoren. Hij forceert de oplossing door op eigen initiatief en met eigen kracht op de rots te slaan. Je kan zeggen: voordat Gods uur is gekomen.

En wie kan er eigenlijk iets fout in zien? Zo zitten wij toch in elkaar? Wij willen de wereld, misschien wel ons zelf of onze moeder of vader, of zoon of dochter of man of vrouw, wie zal het zeggen, toch graag verbeteren en wel zo snel mogelijk? En ten diepste wensen we toch ook dat God eens wat doet, snel en effectief, hier en nu op onze tijd. Dat Koninkrijk van U, komt daar nog eens iets van?

"Heer, de wijn is op".

"Wat wilt u van me? Mijn tijd is nog niet gekomen".

In dat spanningsveld leven we als kinderen van het Koninkrijk van God. Voor ons is telkens de maat vol, omdat onze wijnkruiken leeg zijn. Maar van Gods kant lijkt het vaak stil te blijven. Is het zijn tijd nog niet?

Maria zoekt een derde weg om haar ongeduld vruchtbaar te maken. Jezus had haar duidelijk gemaakt dat niet zij het is die bepaalt hoe en wanneer de dingen gebeuren:

“mijn tijd is nog niet gekomen”. Wie zo iets te horen krijgt zal misschien geneigd zijn de handdoek in de ring te gooien. Zoek het dan lekker zelf uit God, met je mooie plannen! Maar Maria weet beter, althans, ze heeft een flauw vermoeden. En in plaats van de handdoek te gooien, loopt ze op de bedienden af en zegt: "Wat hij ook zegt, doe dat!" Maria doet het voorbereidende werk alvast. Het voorbereidende werk.

Het uur heeft nog niet geslagen, het grote moment is er nog niet en toch... Maria begint gewoon de boel klaar te maken, opdat straks de voorbereidingen getroffen zijn. Of om een ander beeld uit het evangelie te gebruiken, opdat straks de lampen in de feestzaal branden als de bruidegom arriveert. Het voorbereidende werk.

Zou dat het niet vooral zijn waar we als gemeente van Christus, gezamenlijk en persoonlijk, toe geroepen zijn. Het voorbereidende werk doen zodat God de Vader, zodat Christus de Zoon, zodat de Heilige Geest, op hun tijd en wijze hun werk kunnen doen? En ik heb het vermoeden ontwikkelt dat het dan ook gaat gebeuren. Sterker nog, dat het dan soms al gebeurt is voordat je het in de smiezen hebt.

Uit de reactie, de houding, het handelen van Maria spreekt vertrouwen. Of is het geloven tegen beter weten in? Nou ja, soms lopen die twee dingen denk ik door elkaar heen. De ene keer zit je vol vertrouwen. Een ander moment doe je maar wat. Op hoop van zegen. Terwijl het naar je gevoel allemaal oneindig lang duurt. Je moet wat! En waarom niet gewoon beginnen? Zoals de kathedralen bouwers ooit begonnen zijn met het leggen van de eerste steen. Ze wisten dat ze het eindresultaat nooit zouden zien. En toch hebben ze zich eraan overgegeven, steen voor steen, om te volharden in de voorbereidingen van het grote Godshuis.

En eigenlijk doen wij in de liturgie op zondag en doordeweeks, ook niet anders. Zeker vandaag als we elkaar in de gemeenschap van brood en wijn ontmoeten. Het lijkt misschien niet veel, een paar woorden, wat liederen, een stukje brood, een slokje wijn. Het haalt het niet bij het grote bruiloftsmaal, waarmee het Koninkrijk van God vergeleken wordt. We kunnen de gemeenschap ook niet vasthouden, fixeren. We gaan straks, letterlijk, weer uit elkaar, en ook in figuurlijke zin kunnen we elkaar niet altijd vasthouden. Soms verliezen we elkaar. Daar weten we alles van.

En toch... er is het voorbereidende werk dat we kunnen doen. En zonder dat houden we het ook niet vol, dan versloft en vergrijst het leven tot een rustig uitzitten van je tijd.

Er moeten af en toe momenten zijn dat je iets kunt zien en proeven en zeggen en horen en zingen van dat wat je verwacht, waar je naar uitzielt, anders hou je de hoop niet levend.

In de zondagse diensten en in de middaggebeden en in de vespers krijgt dat zijn geregelde plek. Maar niet alleen daar. Het gaat zeker ook niet alleen om zingen en bidden. Er zijn genoeg plaatsen en momenten in je leven van alledag om je laten inspireren tot het doen van voorbereidende werkzaamheden. Om dingen te doen die iets weg hebben van het tafel dekken voor het grote bruiloftsmaal. Om dingen te doen die er in ieder geval niet mee in strijd zijn. Voorbereidend werk die het wachten ook bekorten en die het leven draaglijker maken. Voor een ander en voor jezelf.

Wat dat betreft heeft Maria het goed gezien. Haar familie - relatie met Jezus heeft haar niet verder geholpen. Zijn tijd was nog niet gekomen. Met Maria kunnen wij niet in Gods agenda kijken. Zijn tijd is niet de onze. Maar de tijd die ze heeft, benut ze. Om alvast te doen wat ze kan doen, het voorbereidend werk: de hoop op het grote feest levend houden. Tafel dekken. Amen.

Zingen: *Lied 981*

- *kinderen komen hierna onder orgelspel de kerk in –*

DIENST VAN DE TAFEL

Over de betekenis van de Maaltijd van de Heer

Inzameling van de gaven en toebereiding van de Tafel onder orgelspel

Gebed over de gaven en voorbeden

Praktische aanwijzingen

Nodiging

We vormen een staande kring. Wie liever niet wil delen in brood en wijn, nodigen we van harte uit toch in de kring te komen staan.

Tafellied: *Lied 791: 1, 2, 5 en 6*

Tafelgebed

Gemeenschap van brood en wijn onder orgelspel

Dankzegging

Slotlied: *Lied 968: 1, 2 en 5*

Zegen